

Kotouttamisohjelma vuosille 2022-2025

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta 12.10.2022 § 99

Valmistelija: johtava asiantuntija Arja Iho, etunimi.sukunimi@raisio.fi

Raisiossa on valmistelu laaja-alaisten työryhmien työnä kotouttamisohjelma vuosille 2022-2025.

Raision edellisen kotouttamisohjelman voimassaoloaika päättyi vuoden 2021 lopussa. Tämän päätettävänä olevan ohjelman laatimisen aikana maahanmuuton tilannekuva ja pakolaisten määrä ovat muuttuneet merkittävästi. Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen seurauksena Raisioon on tullut n. 300 ukrainalaista tilapäistä suojelua hakenutta henkilöä. Näistä henkilöistä 20 on varhaiskasvatuksen piirissä olevia lapsia ja 80 perusopetuksessa olevia lapsia ja nuoria. Tilapäisen suojelun voimassaoloaika on yksi vuosi, joka päättyy monen kohdalla maaliskuussa 2023. Siihen saakka ukrainalaiset ovat vastaanottokeskuksen vastuulla. Vuoden oleskelun jälkeen pakolaisille myönnetään oleskelulupa ja he saavat kotikunnan. On oletettavaa, että Raisiossa jo asuvat henkilöt saavat kotikunnakseen Raision.

Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on Kotoutumisen edistämisestä annetun lain 2010/1386 3. luvun 32. §:n nojalla laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja jota tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Ohjelma otetaan huomioon kuntalain mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, työ- ja elinkeinotoimiston, Kansaneläkelaitoksen ja muiden kunnan alueella toimivien viranomaisten on kunnan aloitteesta osallistuttava oman toimialansa osalta ohjelman laadintaan, toteutukseen ja toimeenpanon seurantaan. Paikalliset maahanmuuttaja-, kansalais-, työntekijä- ja työnantajajärjestöt sekä uskonnolliset yhteisöt voivat tarvittavassa laajuudessa osallistua kotouttamisohjelman laadintaan, toteutukseen ja sen toimeenpanon seurantaan.

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain:

30. §:n nojalla kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla.

33. §:n mukaan kunnan kotouttamisohjelma voi sisältää:

1) selvityksen siitä, miten ohjelma kytkeytyy kunnan strategiseen suunnitteluun ja seurantaan;

2) suunnitelman siitä, miten kunnan yleiset palvelut toteutetaan maahanmuuttajille soveltuvina sekä suunnitelman erityisesti kotoutumista edistävästä ja tukevista toimenpiteistä;

3) tiedon kotouttamisen yhteensovittamisesta vastaavasta kunnan viranomaisesta sekä eri toimenpiteistä vastaavista tahoista;

4) suunnitelman lasten ja nuorten kotoutumisen sekä sosiaalisen vahvistamisen edistämisestä;

5) suunnitelman työvoiman ulkopuolella olevien ryhmien kotoutumisen ja sosiaalisen vahvistamisen edistämisestä;

6) monivuotisen suunnitelman 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä;

7) suunnitelman hyvien etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistämisestä;

8) suunnitelman kunnan kotouttamisohjelman seurannasta ja ajan tasalla pitämisestä.

Kunnan kotouttamisohjelmassa voidaan lisäksi määritellä kunnan ja kansalaisyhteiskunnan väliset yhteistyömuodot.

Raision kotouttamisohjelman tavoitteena on tuoda esille laajasti kunnan, valtion, yritysten ja järjestöjen nykyisiä toimintatapoja maahanmuuttajien kotoutumisen tukemisessa ja kehittämistarpeita. Muuttuvassa maailmassa on tarpeen luoda visioita tulevaisuuden näkymistä ja esittää erilaisia ratkaisumalleja.

Kotouttamisohjelman laadintaan on osallistunut laajasti kunnan toimijoita ja yhteistyökumppaneita kuten kolmannen sektorin toimijoita ja myös maahanmuuttajia laajassa maahanmuuttoasiain toimikunnassa ja työryhmissä.

Kotoutuja-asiakkaita kohdataan monilla kunnan toimialoilla ja onnistunut kotoutuminen edellyttää hyvää yhteistyötä eri toimialojen välillä. Verkostoituminen, tiedonvaihto ja yhdessä kehittäminen ovat keskeisiä. Raisioon perustettiin keväällä 2021 laajapohjainen maahanmuuttaja- ja monikulttuurisuusasioiden toimikunta. Toimikunnassa on edustettuna kunnan eri toimialoja sekä ely-keskus, te-toimisto, maahanmuuttajakouluttajia, Raision yrittäjät, SAK, kolmannen sektorin toimijoita, Raision seurakunta sekä aktiivisia, raisiolaisia maahanmuuttajia. Toimikunnan tehtävänä on edistää eri tahojen välistä yhteistyötä, vuoropuhelua sekä linjata Raision kotouttamisohjelmaa ja seurata sen toteutumista.

Toimikunnan rinnalle perustettiin syksyllä 2021 kunnan eri toimialojen välinen yhdyshenkilöverkosto ns. operatiivinen ryhmä. Ajatuksena on, että eri toimialoilla on nimetyt maahanmuuttajatyön yhteyshenkilöt, jotta yhteistyö ja tiedonvaihto olisi sujuvaa toimialojen välillä ja toimialojen sisällä. Verkostossa on mukana sosiaalitoimiston maahanmuuttajatyön tiimi, joka toimii verkoston vetäjänä, perhe- ja sosiaalipalvelut, terveyskeskus, äitiys- ja lastenneuvola, varhaiskasvatus, perusopetus ja oppilashuolto, kirjasto, työllisyyspalvelut ja nuorisotoimi.

Kotoutumisohjelman laatimiseksi perustettiin neljä teemakohtaista työryhmää, jotka työstivät oman osa-alueensa teemaa.

1. Kotoutumista edistävät palvelut (ohjaus, neuvonta, sosiaalityö) ja asuminen
2. Koulutus ja työ
3. Lapset, nuoret ja perheet osio käsitellään lasten ja nuorten hyvinvointityöryhmässä
4. Hyvät väestösuhteet ja osallisuus

Työryhmät kokoontuivat useita kertoja ja niiden tuotokset on sisällytetty kotouttamisohjelmaan soveltuvin osin. Työryhmien kokoonpanot ovat luettavissa ohjelman lopussa.

Esittelijä Vt. sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja Arto Raassina

Päätösehdotus Sosiaali- ja terveystoimintajärjestelmän lautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle kotouttamisohjelman hyväksymistä vuosille 2022-2025.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Sivistyslautakunta 26.10.2022 § 118

--

Esittelijä Sivistysjohtaja Leena Laakso

Päätösehdotus Sivistyslautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle kotouttamisohjelman hyväksymistä vuosille 2022-2025.

Päätös Sivistysjohtaja teki seuraavan muutetun päätösehdotuksen:

Sivistyslautakunta päättää antaa lausuntonaan kaupunginhallitukselle, että sivistyslautakunnalla ei ole lausuttavaa kotouttamisohjelmasta 2022-2025.

Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Vapaa-aikalautakunta 01.11.2022 § 108

--

Esittelijä Sivistysjohtaja Leena Laakso

Päätösehdotus Vapaa-aikalautakunta päättää antaa lausuntonaan kaupunginhallitukselle, että vapaa-aikalautakunnalla ei ole lausuttavaa kotouttamisohjelmasta 2022-2025.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kaupunginhallitus 14.11.2022 § 382

Esittelijä Kaupunginjohtaja Eero Vainio

Päätösehdotus Kaupunginhallitus lähettää kotouttamisohjelman vielä kaupunkikehitysjaostolle lausuttavaksi ennen kaupunginhallituksen omaa käsittelyä.

Päätös Mikko Kangasoja poistui asian käsittelyn aikana klo 9.55.

Tanja Parkko saapui klo 10.01 asian käsittelyn aikana ja samalla varajäsen Elisa Vuorinen poistui.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kaupunkikehitysjaosto 07.12.2022 § 62

--

Esittelijä Kaupunginjohtaja Eero Vainio

Päätösehdotus Kaupunkikehitysjaosto päättää antaa lausuntonaan kaupunginhallitukselle, että kaupunkikehitysjaostolla ei ole lausuttavaa kotouttamisohjelmasta vuosille 2022-2025.

Päätös Niko Toivonen ehdotti Elisa Vuorisen kannattamana, että kaupunkikehitysjaosto lausuu kotouttamisohjelmasta seuraavasti: Tavoitteet, toimenpiteet, vastuutahot ja mittarit on lisättävä suunnitelmaan, jotta vaikuttavuutta voidaan seurata.

Mikko Kangasoja ehdotti Elisa Vuorisen kannattamana seuraavaa lisäystä Toivosen ehdotukseen: Ohjelman tulee sisältää rikosten, kiusaamisen ja jengiytymisen ehkäisyä sekä maahanmuuttajan kotoutumishalun parantamista.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun aikana on tehty esittelijän ehdotuksesta poikkeavat kannatetut ehdotukset ja tiedusteli, voidaanko päätös asiassa tehdä yksimielisesti. Saatuaan myönteisen vastauksen puheenjohtaja totesi, että Niko Toivosen ehdotus Mikko Kangasojan lisäyksellä oli tullut yksimielisesti kaupunkikehitysjaoston päätökseksi.

Kaupunginhallitus 12.12.2022 § 425

Esittelijä Kaupunginjohtaja Eero Vainio

Päätösehdotus Kaupunginhallitus esittää valtuustolle, että valtuusto hyväksyy kotouttamisohjelman vuosille 2022-2025. Lisäksi kaupunginhallitus esittää valtuustolle, että kaupunkikehitysjaoston esittämät toiveet mittareiden ja tavoitteiden osalta otetaan huomioon ja niiden osalta ohjelmaan tuodaan päivitys kevään 2023 aikana.

Päätös Mika Koivisto ehdotti Jukka Rantalan kannattamana, että asia palautetaan uudelleen valmisteluun.

Puheenjohtaja totesi, että asiassa on tehty kannatettu palautusehdotus ja asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan hyväksytyn äänestusehdotuksen: suoritetaan nimenhuutoäänestys, jossa asian käsittelyn jatkamista kannattavat äänestävät jaa ja Mika Koiviston tekemää palautusehdotusta kannattavat äänestävät ei.

Suoritettuna nimenhuutoäänestyksessä annettiin 2 jaa-ääntä (Kristiina Engström, Juha Jormanainen) ja 9 ei-ääntä (Jari Salonen, Jonni Moislahti, Tanja Parkko, Jarmo Rosama, Satu Rantanen, Niina Äikäs, Mika Koivisto, Mikko Kangasoja, Jukka Rantala).

Puheenjohtaja totesi, että kaupunginhallitus päätti palauttaa asian uudelleen valmisteluun.

Harri Seikola poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen klo 18.30.

Kaupunginhallitus 17.04.2023 § 140
1771/05.11.00/2022

Valmistelija: kaupunkikehitysjohtaja Samu Mattila,
etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Raisiossa on valmistelu laaja-alaisten työryhmien työnä kotouttamisohjelma vuosille 2022-2025. Raision edellinen kotouttamisohjelma on tehty vuosille 2018-2021.

Kotouttamisohjelmaa on päivitetty kaupunginhallituksen 12.12.2022 kokouksessa tehdyn palautuksen jälkeen. Lautakuntien ja jaoston antamien lausuntojen pohjalta ohjelmaan on lisätty tilastointia ja lisäksi eritelty kotouttamistyön kehittämiskohteet omaksi liitteekseen. Kehittämiskohteissa on listattuna toimenpideluettelo ja tavoiteasetanta sekä jokaiselle kohteelle oma vastuutahonsa.

Tehtyä kotouttamisohjelmaa on hyvä seurata vuosittain, jolloin yllä mainittu kehittämiskohteiden luettelo toimii tavoiteasetannan pohjana ja jonka onnistumista voidaan tämän pohjalta mittaroida ja seurata. On hyvä huomioida, että 1.1.2025 voimaan astuva uusi kotolaki ohjaa kuntien vastuulle useita lakisääteisiä tehtäviä, joita on pyritty ottamaan huomioon jo tätä ohjelmaa ja sen kehittämiskohteita laatiessa.

Laki kotoutumisen edistämisestä on muuttunut 1.3.2023 lukien niin, että kotikunnan ja tilapäistä suojelua saavat ukrainalaiset siirtyvät pakolaisten vastaanoton piiriin ja kunnat voivat saada täten pakolaisten vastaanoton korvauksia. Uuden lain mukainen, hyväksytty kotouttamisohjelma yhdessä hyväksytyn pakolaisten vastaanottosopimuksen kanssa toimivat perusvaatimuksena pakolaisten, muun muassa ukrainalaisista pakolaisista maksettavien laskennallisten korvausten saamiseksi. Lisäksi hyväksytty kotouttamisohjelma on edellytyksenä laskennallisten korvausten lisäosan hakemiselle. Lisäosan hakemisen aikataulu edellyttää ohjelman hyväksymistä huhtikuun aikana. Pakolaisten vastaanottosopimus on hyväksytty Raision kaupunginhallituksessa 6.2.2023 § 38 ja uuden lain mukainen kotouttamisohjelma tulee olla hyväksyttynä viimeistään 30.6.2023.

Tämän päätettävänä olevan ohjelman laatimisen sekä päivittämisen aikana maahanmuuton tilannekuva ja pakolaisten määrä ovat muuttuneet merkittävästi. Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen seurauksena Raisioon on tullut n. 500 ukrainalaista tilapäistä suojelua hakenutta henkilöä. Näissä henkilöissä on merkittävä määrä niin varhaiskasvatuksen kuin perusopetuksen piirissä olevia lapsia ja nuoria. Tilapäistä suojelua saaneet ukrainalaiset voivat hakea kotikuntaoikeutta, kun yksi vuosi tilapäistä suojelua on tullut täyteen. On oletettavaa, että moni Raisioon asettunut ukrainalaispakolainen hakee tämän vuoden aikana kotikuntaoikeutta. Osalla yksi vuosi on jo tullut tänä keväänä täyteen ja kotikuntarekisteröintejä on jo jonkin verran haettu.

Kunnan kotouttamisohjelmassa tulee huomioida laajasti kuntaan asettuvat maahanmuuttajat sekä pakolaistaustaiset kuten ukrainalaiset ja myös muut kieli- ja kulttuuriryhmät kuin myös esim. perheen, työn tai opiskelun vuoksi kuntaan muuttavat. Ohjelma huomioi myös laajemmin kunnan asukkaat, sillä keskeinen teema on mm. hyvien väestösuhteiden edistäminen.

Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on Kotoutumisen edistämisestä annetun lain 2010/1386 3. luvun 32. §:n nojalla laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja jota tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Ohjelma otetaan huomioon kuntalain mukaista työsuunnitelmaa ja -suunnitelmaa laadittaessa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, työ- ja elinkeinotoimiston, Kansaneläkelaitoksen ja muiden kunnan alueella toimivien viranomaisten on kunnan aloitteesta osallistuttava oman toimialansa osalta ohjelman laadintaan, toteutukseen ja toimeenpanon seurantaan. Paikalliset maahanmuuttaja-, kansalais-, työntekijä- ja työnantajajärjestöt sekä uskonnolliset yhteisöt voivat tarvittavassa laajuudessa osallistua kotouttamisohjelman laadintaan, toteutukseen ja sen toimeenpanon seurantaan.

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain:

30. §:n nojalla kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla.

33. §:n mukaan kunnan kotouttamisohjelma voi sisältää:

- 1) selvityksen siitä, miten ohjelma kytkeytyy kunnan strategiseen suunnitteluun ja seurantaan;
- 2) suunnitelman siitä, miten kunnan yleiset palvelut toteutetaan maahanmuuttajille soveltuvina sekä suunnitelman erityisesti kotoutumista edistävästä ja tukevista toimenpiteistä;
- 3) tiedon kotouttamisen yhteensovittamisesta vastaavasta kunnan viranomaisesta sekä eri toimenpiteistä vastaavista tahoista;
- 4) suunnitelman lasten ja nuorten kotoutumisen sekä sosiaalisen vahvistamisen edistämisestä;
- 5) suunnitelman työvoiman ulkopuolella olevien ryhmien kotoutumisen ja sosiaalisen vahvistamisen edistämisestä;
- 6) monivuotisen suunnitelman 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä;
- 7) suunnitelman hyvien etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistämisestä;
- 8) suunnitelman kunnan kotouttamisohjelman seurannasta ja ajan tasalla pitämisestä.

Kunnan kotouttamisohjelmassa voidaan lisäksi määritellä kunnan ja kansalaisyhteiskunnan väliset yhteistyömuodot.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Eero Vainio

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää valtuustolle, että valtuusto hyväksyy kotouttamisohjelman vuosille 2022-2025.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastetaan heti.

Päätös

Mika Koivisto ehdotti Mikko Kangasojan kannattamana, että Kotouttamisohjelman kappaleesta 3.2 Pakolaisten vastaanoton kehittämiskohteet, kohdasta 1. Kuntapaikkojen tarjoaminen kiintiöpakolaisille ja muille haavoittuville ryhmille poistetaan kolmas kappale "Raision kaupunki solmii vuoden 2023 keväällä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kanssa aiesopimuksen kuntapaikkojen tarjoamisesta pakolaisille. ELY-keskuksen esityksiä pakolaisten kuntaan sijoittamiseksi

tarkastellaan erikseen vuosittain.”

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun aikana on tehty pohjaehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus. Puheenjohtaja esitti äänestysjärjestykseksi, että kaupunginjohtajan ehdotusta kannattavat äänestävät jaa ja Koiviston ehdotusta kannattavat äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin. Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 9 jaa-ääntä (Jari Salonen, Jonni Moislahti, Tanja Parkko, Jarmo Rosama, Annika Ollila, Niina Äikäs, Kristiina Engström, Juha Jormanainen, Jukka Rantala) ja 2 ei-ääntä (Mika Koivisto, Mikko Kangasoja). Puheenjohtaja totesi, että kaupunginjohtajan ehdotus on tältä osin tullut kaupunginhallituksen päätökseksi.

Sivistysjohtaja Leena Laakso poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 17.44.

Pidettiin kokoustauko klo 17.44-17.53.

Kaupunginjohtaja teki seuraavan muutetun päätösehdotuksen:

Kotouttamisohjelman luvun 8 Ohjelman seuranta ja arviointi kolmanneksi kappaleeksi lisätään:

Ohjelman seuranta varten laaditaan lisäksi mittaristo, joka seuraa työllisyyskehitystä, tulkkaus- ja tukitarpeita, maahanmuuttajien koulutustasoa sekä suomen kielen kielikoulutusten määrää ja osallistumisastetta. Seuranta toteutetaan vuosittain esimerkiksi tilinpäätöksen yhteydessä.

Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin.